

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 27 April 1888 kl. 3 e. m.

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 11, i ärende angående väckta motioner om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande för Riksdagen af förslag till sammanslagning af post- och telegrafverken.

Sedan herr *P. Waldenström* från Gefle uti en till utskottet hänvisad motion (n:o 169) — med åberopande i afseende å motivering af en utaf herr *Cl. Adelsköld* vid innevarande riksdag inom Första Kammarén väckt motion n:o 37 — föreslagit, att Riksdagen behagade besluta i underdånig skrifvelse anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t till nästa riksdag inkomma med proposition om sammanslagning af post- och telegrafverken; samt utskottet i utlåtande n:o 3 hemställt, att Andra Kammarén ville, i anledning af berörda motion, besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t, så fort ske kan, låta utarbete och Riksdagen föreläggas förslag till post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse, så har Andra Kammarén vid föredragning af detta utlåtande den 17 sistlidne mars till utskottet återförvisat ärendet för förnyad behandling; hvarefter kammarén den 20 i samma månad, efter föredragning af Första Kammarens protokollsutdrag, n:r 138, innefattande delgifning af sistnämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 4, i anledning af herr *Adelskölds* ofvanberörda motion, hänvisat afven detta ärende till behandling af utskottet.

Efter tagen kännedom om hvad i Andra Kammaren yttrats vid behandlingen af utskottets omförmälda utlåtande n:o 3, har utskottet trott sig finna, att skälen till kammarens beslut om återremiss voro hufvudsakligen tvenne, nemligen dels önskvärdheten deraf att frågan af kammaren slutligen afgjordes först sedan sig visat, huruvida Kongl. Maj:ts till innevarande riksdag aflåtna proposition, angående skatt å vissa enskilda telefonanläggningar, blefve på något sätt af Riksdagen bifallen, och dels den omständighet att, ehuru den af Första Kammarens tillfälliga utskott i ofvanberörda utlåtande n:o 4 gjorda hemställan, som blifvit af Första Kammaren godkänd, ord för ord öfverensstämmer med den hemställan, som upptagits i det återremitterade utlåtandet, det likväl borde tillses att skiljaktighet ej förefunnes i respektive motiveringar.

Då Riksdagen den 7 innevarande april genom omröstning, anställd jemlikt 65 § riksdagsordningen, med 213 röster emot 121 beslutat att icke bifalla Kongl. Maj:ts nyssnämnda proposition, torde utskottet här kunna öfvergå till en redogörelse för den af Första Kammarens tillfälliga utskott begagnade motivering. I denna omnämnas först Riksdagens tre föregående skrivelser till Kongl. Maj:t angående sammanslagning af post- och telegrafverken, Kongl. Maj:ts beslut i anledning af dessa skrivelser och de åtgärder, som af Kongl. Maj:t vidtagits för att bereda och underlätta de båda verkens förening. Det återremitterade betänkandet innehåller detsamma, ehuru deri en mera utförlig redogörelse lemnats särskildt beträffande Riksdagens skrivelse af den 12 maj 1880 och de öfver samma skrivelse af post- och telegrafstyrelserna afgifna yttranden. I Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande framhålles vidare — såsom ock skett i det återremitterade betänkandet — att det af Riksdagen uttalade antagande, att, så länge öfverstyrelsen för post- och telegrafverken icke vore gemensam, en mera omfattande förening af post- och telegrafanstalter svårigen skulle varda åvägabragt, blifvit till fullo bekräftadt af erfarenheten. Slutligen yttras i Första Kammarens tillfälliga utskotts utlåtande följande:

»Af telegrafstyrelsens underdåniga berättelse om telegrafväsendet för år 1886 inhemtas, att på grund af minskad telegrafkorrespondens efter enskilda telefonförbindelsers tillkomst äfvensom i följd af andra omständigheter tio telegrafstationer under året indragits samt att endast å två af dessa i stället inrättats telefonstationer. Att dylika indragningar, i händelse post- och telegrafverken fortfarande förblifva åtskilda, äfven framdeles komma att ega rum, i mån som telefonen

erhåller en allt vidsträcktare användning, vinner stöd deraf, att, enligt hvad af det vid Kongl. Maj:ts nådiga proposition till innevarande riksdag angående statsverkets tillstånd och behof fogade statsrådsprotokoll öfver finansärenden af den 12 sistlidne januari inhemtas, förslag framstälts dels derom att telegrafstationen i Vadstena, vid hvilken inkomsterna under de senare åren och synnerligast efter det nämnda stad erhållit telefonförbindelse med angränsande städer i betydande grad nedgått, skulle nedflyttas från andra till tredje klassen med inskränkt dagstjenst och med endast en telegrafist såsom föreståndare, dels ock derom att till följd af förestående indragning af telegrafstationer å orter, der efter telefonförbindelsers inrättande och deraf orsakad nedgång i telegrafinkomsterna telegrafstation ansetts icke vidare böra bibehållas, fyra telegrafistbefattningar skulle indragas. Af åberopade statsrådsprotokoll finner man i öfrigt, att telegrafverkets inkomster, hvilka enligt rikshufvudböckerna under åren 1883—1886 icke varit tillräckliga att betäcka dess utgifter, äfven för år 1889 antagas komma att understiga utgifterna.»

»Dessa af utskottet nu omnämnda sakförhållanden innebära från utskottets sida icke något klander mot telegrafstyrelsen; tvärt om lärer den omtanke för det allmänna, som varit bestämmande för styrelsen icke allenast vid utgifvande af ofvannämnda förslag utan äfven i fråga om dess åtgöranden, hvad angår anläggning för telegrafverkets räkning af telefonlinier böra erkännas; men utskottet anser sig böra framhålla vigten för den allmänna rörelsen af att icke någon ort utan i högsta nödfall beröfvas det kommunikationsmedel, som telegrafer eller telefonen erbjuder, och då förvaltningskostnaderna vid mindre telegraf- eller telefonstationer kunna i icke obetydlig mån minskas, om de förenas med postanstalterna, följer deraf att vid en sådan förening flere telegraf- eller telefonstationer kunna utan det allmännas betungande, men till fördel för näringslivet, bibehållas eller inrättas, än om de skola bestå såsom sjelfständiga. Denna omständighet torde ock hafva utgjort en af de främsta anledningarna till att post- och telegrafväsendet äro förenade i de flesta europeiska länder, hvilken förening i Frankrike haft till följd, att antalet af gemensamma post- och telegrafstationer, hvilket år 1877 utgjorde 1,047, efter den år 1878 verkställda föreningen ökats, så att år 1886 derstädes funnos 4,813 dylika anstalter, och hvad Tyskland angår, der ledningen af post- och telegrafväsendet genom en kejsarlig förordning af år 1875 anförtratts åt generalpostmästaren, enligt en tysk författare medfört det resultat, att det förr ständigt förekommande deficit i telegrafförvaltningen upp-

hört, på samma gång som afsevärda fördelar bereds den korresponderande allmänheten.»

»Vidkommande slutligen frågan, huruvida och i hvad mån de vid postanstalterna förekommande postsparbanksgöromålen må utgöra hinder för förening af post- och telegrafanstalt, lär, med hänsyn till den omfattning postsparbanken erhållit sedan dess inrättande, kunna antagas, att ifrågavarande göromål i allmänhet icke för närvarande äro af den betydighet, att de böra utgöra hinder för en sådan förening, der densamma eljest skulle kunna ifrågakomma.»

Hvad Första Kammarens utskott sålunda anfört är icke blott icke stridande emot något, som i det återremitterade betänkandet blifvit framhållet, utan kompletterar fastmera detsamma. Och då utskottet redan förut förklarar sig gilla och fortfarande gillar de åsigter, som i Första Kammarens utskotts utlåtande sålunda blifvit uttryckta, samt sistnämnda utskotts af Första Kammaren godkända hemställan — nemligen att Riksdagen måtte i skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t, så fort ske kan, låta utarbета och Riksdagen föreläggas förslag till post- och telegrafverkens förenande under en gemensam styrelse — finnes, såsom här ofvan påpekats, vara ordagrannt lika lydande med den hemställan, som i det återremitterade betänkandet förekommer, anser sig utskottet nu böra hemställa,

att Andra Kammaren behagade instämma i Första Kammarens beslut.

Stockholm den 27 april 1888.

På utskottets vägnar:

LUDV. ESSÉN.